

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวชนชั้นล่าง ที่มีต่อลักษณะอำนาจนิยมในสังคมไทย" มีวัตถุประสงค์สำคัญที่จะศึกษาอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวต่างระดับชั้น ที่มีผลต่อการอบรมปลูกฝังลักษณะบุคลิกภาพให้กับ บุตร โดยเน้นการศึกษาของครอบครัวในระดับชนชั้นล่างว่า จะอบรมปลูกฝังบุคลิกภาพแบบใดให้ กับบุตร และในระดับที่ต่างชนชั้นกัน มีรูปแบบการอบรมขัดเกลาที่แตกต่างกันในลักษณะใด

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนในระดับชั้น ม.2 ของโรงเรียนราชวินิต - มัธยม โรงเรียนสตรีวิทยา 2 โรงเรียนแจกร้อนวิทยา โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภช บางเขน และบิดามารดา/ผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มนี้ จำนวน 160 คน ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บ ข้อมูล คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบเลือกตอบจำนวน 2 ชุด แบ่งออกเป็น แบบสอบถามที่ใช้ถามสถานภาพส่วนตัวของนักเรียน และประเมินลักษณะบุคลิกภาพของนักเรียน ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของบิดามารดา/ผู้ปกครอง และประเมินลักษณะบุคลิกภาพของบิดามารดา/ผู้ปกครองด้วย ซึ่งการสอบถามเพื่อวัดลักษณะ บุคลิกภาพของบิดามารดา/ผู้ปกครองนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยประเภทภาคสนาม (Field Research) โดยเข้าไปสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) ด้วยตนเอง ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2532 - เดือนกุมภาพันธ์ 2533

ลักษณะทั่ว ๆ ไปของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง จากการเก็บข้อมูล พบว่า บิดาอายุระหว่าง 41-50 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.5 มารดาอายุระหว่าง 41-50 ปี มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.3 บิดามีอาชีพรับจ้าง, คนงาน มารดาเป็นแม่บ้าน มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15 บิดามารดาจบการศึกษาระดับชั้น ป.1-4 มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 12.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัวมากกว่าเดือนละ 7,000

บาทขึ้นไป มีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 และครอบครัวที่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.8

การวิจัยเรื่อง "อิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวชนชั้นล่างที่มีต่อลักษณะอำนาจนิยมในสังคมไทย" มีข้อสมมุติฐานใหญ่ 3 ข้อ โดยแบ่งเป็นข้อสมมุติฐานย่อย 4 ข้อ คือ

1. ในสังคมไทยครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับล่างจะอบรมบุตรให้มีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม

แบ่งออกเป็นสมมุติฐานย่อย ดังนี้

- 1.1 ยิงบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีระดับการศึกษาต่ำเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น
- 1.2 ยิงบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีระดับอาชีพอยู่ในระดับต่ำเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น
- 1.3 ยิงบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีระดับรายได้ต่ำเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น
- 1.4 ยิงบิดามารดา/ผู้ปกครอง มีทรัพย์สินดินน้อยเพียงใด ลักษณะความเป็นอำนาจนิยมจะสูงมากขึ้นเท่านั้น

2. ในสังคมไทยครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับกลางขึ้นไป จะอบรมบุตรให้มีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย

3. กระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวชนชั้นล่าง จะแตกต่างกับกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคมของครอบครัวชนชั้นกลาง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามข้อสมมุติฐาน สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

1. บิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับชนชั้นล่าง มีลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมอยู่ในระดับที่สูง หรือค่อนข้างสูงทีเดียว และได้ทำการอบรมขัดเกลาทัศนคติ และพฤติกรรมแบบอำนาจนิยมให้กับบุตรของตนด้วย ดังนั้นจึงเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งเอาไว้ว่า ครอบครัวในสังคมไทยที่มีสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับชนชั้นล่าง จะอบรมบุตรให้มีบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยม
2. ในครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า บิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไป มีลักษณะบุคลิกภาพแบบอำนาจนิยมที่ค่อนข้างสูงทีเดียว ซึ่งไม่เป็นตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า บิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวในชนชั้นกลางขึ้นไป จะมีลักษณะบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยมากกว่าอำนาจนิยม จากลักษณะบุคลิกภาพที่ปรากฏให้เห็นนี้ อาจเป็นเพราะว่าสภาพสังคมไทยตอนนี้มีการพัฒนาที่รวดเร็วทั้งด้าน เศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะทางด้านสังคม จะเห็นได้ว่า วัยรุ่นในปัจจุบันมักจะเลียนแบบค่านิยมตะวันตก ซึ่งค่านิยมบางอย่างวัยรุ่นมองว่าเป็นสิ่งดี ก็เกิด แต่บิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวชนชั้นนี้ไม่เห็นด้วย เช่น การสูบบุหรี่ การเที่ยวดิสโก้เฮคินเวลามืดค่ำ การคบเพื่อนต่างเพศในช่วงวัยเรียน เป็นต้น ซึ่งสิ่งนี้อาจจะทำให้บิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไป จำเป็นที่จะต้องควบคุมและดูแลบุตรอย่างใกล้ชิด และจะทำการตักเตือนบุตรในสิ่งที่บิดามารดา/ผู้ปกครอง เห็นว่าไม่สมควร สำหรับบุตรของครอบครัวชนชั้นกลางนั้น มีแนวโน้มที่จะมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามความคาดหวังของสังคมที่ต้องการให้เด็กไทยมีบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะ เป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป การที่บุตรมีลักษณะค่อนข้างไปทางประชาธิปไตย ในขณะที่บิดามารดา/ผู้ปกครองมีความเป็นอำนาจนิยมสูงขึ้น อาจจะเป็นเพราะว่าบุตรนั้นมีกลุ่มอ้างอิงกลุ่มอื่นที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย เช่น กลุ่มครู/อาจารย์ หรือ อาจจะเป็นกลุ่มเพื่อนที่ตนคบหาสมาคมด้วยก็เป็นได้

3. ในการเปรียบเทียบกระบวนการอบรมขัดเกลาระหว่างครอบครัวชนชั้นล่างและครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไป พบว่า ครอบครัวที่ต่างระดับชั้นกัน มีรูปแบบของการอบรมขัดเกล่าที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือ รูปแบบลักษณะของการอบรมสั่งสอนและการปลูกฝังจะมีความแตกต่างกัน ครอบครัวชนชั้นล่างยังคงยึดเอาแบบเข้มงวดและการลงโทษที่รุนแรง หรือการปล่อยปละละเลยในการควบคุมพฤติกรรมของบุตร ปล่อยให้บุตรอยู่กับสังคมภายนอกด้วยตัวของตัวเอง ตัดสินการกระทำต่าง ๆ ว่า ถูกหรือผิดด้วยตัวเอง ส่วนครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไปนั้น จะใช้วิธีการพูดด้วยเหตุผล ไม่ใช้วิธีการบังคับหรือวางกฎเกณฑ์อย่างแน่นอนให้บุตรปฏิบัติ แต่ยังคงใช้ความเข้มงวดในเรื่องของการเคารพผู้อาวุโส และจะใช้อำนาจลงโทษอย่างเด็ดขาด ถ้าชี้แจงเหตุผลแล้วบุตรไม่ยอมรับฟัง เพราะฉะนั้นลักษณะบุคลิกภาพของบิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวชนชั้นกลางขึ้นไป จึงมีลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นแบบกึ่งประชาธิปไตย กึ่งอำนาจนิยม แต่ว่าจะมีพื้นฐานของบุคลิกภาพเป็นแบบประชาธิปไตยมากกว่า ดังนั้นจึงใช้รูปแบบประชาธิปไตยในการอบรมขัดเกล่า สั่งสอนบุตรของตนมากกว่าครอบครัวในระดับชนชั้นล่าง

ปัญหาและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษา "อิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวชนชั้นล่างที่มีต่อลักษณะอำนาจนิยมในสังคมไทย"

ปัญหาด้านหลักเกณฑ์การแบ่งระดับชั้นทางสังคม

จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งระดับชั้น เนื่องจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งชั้นทางสังคมออกเป็น 2 ระดับ คือ ชนชั้นกลางขึ้นไป และชนชั้นล่าง เมื่อนำเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาพิจารณาแล้วอาจจะได้กลุ่มคนในระดับชนชั้นกลางที่ไม่แท้จริงก็เป็นได้ คือ อาจจะ เป็นกลุ่มของชนชั้นล่างที่ค่อนข้างมีรายได้ที่ดี จึงทำให้เกิดผลตามลักษณะที่กล่าวมา ดังนั้นในการแบ่งระดับชนชั้นทางสังคม จึงจำเป็นต้องพิจารณาให้แน่ชัดเกี่ยวกับลักษณะอาชีพ อย่างเช่น อาชีพลูกจ้าง ซึ่งมีหลายลักษณะ เช่น ลูกจ้างบริษัทเอกชน ได้รับเงินเดือน เดือนละ 10,000 กว่าบาท ลูกจ้างร้านอาหารได้รับเงินเดือน เดือนละ 2,500 บาท อาชีพเหล่านี้ถือว่าเป็นอาชีพลูกจ้างด้วยกันทั้งนั้น และการกำหนดเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อจัดระดับชั้นทางสังคมนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดเกณฑ์ในการแบ่งในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เนื่องจากสภาวะ เศรษฐกิจ

และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพราะฉะนั้นหลักเกณฑ์ในการแบ่งช่วงชั้นทางสังคมหลัก-
เกณฑ์หนึ่ง ๆ จึงเหมาะกับสังคมในช่วงเวลานั้น ๆ เท่านั้น ซึ่งสิ่งนี้คือจุดอ่อนของการแบ่งระดับ
ชนชั้นสังคมไทยของการศึกษาในครั้งนี้

ปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการเก็บข้อมูล

จากการเก็บข้อมูล โดยการออกไปสัมภาษณ์บิดามารดา/ผู้ปกครองที่บ้านของนักเรียน
นั้น ปรากฏว่า เกิดปัญหาหลายอย่าง อาทิเช่น เด็กนักเรียนขาดแผนที่ไม่ละเอียด เสียเวลา
มากกับการตามหาบ้านของนักเรียน บิดามารดา/ผู้ปกครองต้องออกไปประกอบอาชีพนอกบ้าน
ดังนั้นเมื่อไปถึงบ้าน จึงไม่พบผู้ปกครอง ต้องทำการนัดหมายเวลาที่จะไปพบอีกครั้งหนึ่ง และ
การเก็บข้อมูลในครั้งนี้ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวนไม่มากทั้งในด้านจำนวนโรงเรียน และ
จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นควรที่จะเลือกเก็บตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอสมควร เพื่อ
จะได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างในเรื่องของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมอย่างชัดเจน
จะได้มองเห็นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อบุคลิกภาพแบบอาณานิคมได้ดียิ่งขึ้น

การตอบแบบสอบถามของ เด็กนักเรียนบางคนจะตอบแบบบิดเบือนความจริง ทำให้
ข้อมูลที่น่าวิเคราะห์นั้น ผลของการศึกษาที่ออกมาไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร ดังนั้นควรที่จะให้พี่น้อง
ญาติครอบครัวนั้น ๆ ได้ตอบแบบสอบถาม เพื่อเป็นการยืนยันถึงรูปแบบที่ตนได้รับการอบรม
ปลูกฝังจากบิดามารดา/ผู้ปกครองของครอบครัวนั้น ๆ ด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยตัวแปรของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมในด้านอื่น ๆ ของ
ครอบครัวที่มีต่อลักษณะอาณานิคมในสังคมไทย เช่น ศาสนา อนามัย และสาธารณสุข เป็นต้น
2. ควรมีการวิจัยอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น ๆ สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

3. ควรมีการวิจัยอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษาอื่น ๆ ของเอกชนในกรุงเทพมหานคร

4. ควรมีการวิจัยอิทธิพลของสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนภูมิภาค